

P. HORVÁTH BOLDIZSÁR NAPLÓJA

A XVIII-İK SZÁZ ESZTENDŐBŐL.*)

(1725—1773.

• J. N. D. N. J. Cxti.

Születtem édes nemző Anyámtól F. M. Suki Suki Klárától Kolozsváratt 1714. Esztendőben 4-a Julii.

Vittenek a Kis Sárosi Unit. Celebris Iskolánkban 1721-ben 8-va 7 br. holottis voltam akkori tanitto mester Árkosi Ferencz Uram keze alatt, kiis keménnyen bánt velem nyomoru kis gyermekkel, Gazdaszonyom volt Szilágyiné Özvegy. 3. esztendeigh.

1725-ben. 14. Jan. Vittenek a Nyárád Sz. Lászlói Celebris Unitr. Iskolában, holottis volt Praeceptorom Járai (alias Rác, megis felelt nevinek) Ferencz, kiis nem Instructorunk, hanem hohérunk volt, mert irgalmatlanul vertt, fejünket vagy virgával, vagy korbáttsal; Plágával pedig tenyereinket oly szörnyen ütötte, hogy végtire érzékenségeis alig volt tenyerünk bőreinek. Ezt az Tyrannust onnat elvivén, lett ugyan ott Praeceptorom becsületes Fodor H. Ferencz Uram. Gazdaszonyom Özvegy Thamási Benedekné volt.

1728-ban N. Sz. Lászlóról vittének az Kolosvári Collegiumunkban, holottis lett Praeceptorom Uy-Székel Buzogány Sámuel Uram; ezt papságra vivén, lett Kőkösi György Uram; ezt is ki vivén, lett Kénosi Tóser János Uram, kitis az O Thordai Oskolánk mesterének vivén ki, azután magam industriam által Istenem segedelméből tanultam. 5¹/₂ esztendőig laktam Kolosvárt, Tiszts. Superintendes Várfalvi Pálffi Sigmund Urnál tartván asztalt, mint kereszt atyámnál.

1732-ben. 3. July Pluralitate Votorum lettem Nms. Secundaniának Exactora, másfél esztendeig fungáltam.

1733-ban Juliusban, az Collegium Auditoriumában, édes Atyám tettzéséből, hosszas déák. Valedictoria Oratiomat el mondván igen

*) Horváth Boldizsár az unitarius egyház történelmében oly fontos szerepet játszott Petrichevich Horváth családnak volt egyik érdemes tagja. 1753. jun. 13-tól 1778. történt haláláig, tehát 25 évig viselt főgondnokságot egyházunkban s az egyház és iskolák ügyei intézésében és védelmében oly tevékenységet fejtett ki és anyyi áldozatot hozott, hogy emléke a legnagyobb tiszteletre méltó. Köszönetet kell mondanunk a mélyen tisztelt közlőnek, hogy eme jelesünk érdekes Naplóját folyóiratunkban közreadni sziveskedik. Szerk.

nagy frequentia előtt el bucsuztam, vége lévén, nagy tractatit adott édes Atyám az Collegiumnak, az Város pedig az nobilitásnak; midőn a Városból kimentünk volna Földvár felé édes jó Atyámmal, sok számból álló Ifjuság a Secundanus jó atyámfiái, barátim ló háton Szamosfalváig pistalajok ropogásai között jó kedvel kísértének.

1734-ben 25. Jan. édes Atyám P. H. B. parancsolattjából mentem procurator Wáró Mihály Ur mellé Just tanulni.

17. 9. br. Voltam K. Kenden az édes Atyám beteg lévén, Itélő Mester Csapai Kun Sigmond Ur leányának Klárának lakadalmában, Szárhegyi G. Lázár Gábor Ur vévén el, G. Gyulaffi László volt násznagy.

1735-ben 14. Febr. Esküdtem bé Disznajon Itélő Mester Kun Sigmond Ur Cancellariájára.

1736-ban 20. Junii. Széplakon volt lakadalmi Solennitasa P. H. Mária kedves testvéremnek, Kénosi Sándor Joseffel.

25-dik 9. br. Mult ki e Világból édes Atyám Széplakon igen szép csendesen (qualis Vita mors est ita ectr.)

16-ik X br. Temettük el Familiánk Széplaki boltos Kriptájában, melyet maga készítettett volt édes Anyámnak 1720-ba.

1737-ben 8. Jan. Születtetett P. H. Judith hugom Tancson, mostoha anyámtól Désfalvi Simon Sárától.

1738. 16-dik X br. Esküdtem bé N. Kolosvármegyében Alsó Sukon Assessornak Maxai Máriaffi Dávid Fő Ispán Ur Fő Tiszt-ségében.

1738. 17. Jan. Osztottunk meg Széplakon testvérekül atyafiságosan.

13-dik Febr. Kezdettem Meleg Földvári Oeconomiamhoz.

10. Máj. Nagy havazás miatt a Szőlő hegyek el-romlottanak.

11. Junii. Nagy földrendülés volt 19 orakor.

1740-ben á die 30. 7 br. következett januariusnak 10-ik napjáig mind vizet esett.

15-dik 8. br. Havazott.

1741-ben 4. Junii. Temettük el Jobbágyfalván Vargyasi Dániel Péter Urat és vittük az Csik Sz. Mártoni templomunkban levő kriptában.

20-dik eiusdem. Deponáltuk Szék Várossában az Homagiomot B. Kemény Sámuel Ur Fő Ispánságában (Felséges kir. Aszonyunk hivségére.)

12-dik 7 br. Mentem vadászni B. Kemény Sámuel Urral a Sajoi havasokra.

6-dik 9 br. Szilágy Sámsoni jóságban ki menvén, Debreczen Várossábanis el mentem, két nap voltam ottann.

1742. 13. Mart. Lett egybenkelésünk Daniel Judithal Jobbágyfalván.

21-dik eiusdem. Invitáltatván, Vadásztam Marus Széki havason Bekecsen.

1743-ban 7. Febr. Voltam lakadalmában G. Toldalagi László öcsémnek Koronkában. kiis vette el G. Wass Kata kis Aszonyt.

Die 21. May. Kezdettem fel állítani a V. Sz. Iváni borona fából való házaimat.

2-a Aug. holt meg Darlaczon néhai Daniel Péterné K. Sárosi Sárosi Iloná napom Aszony; kitis 8. eiusdem temettünk el M. Groff és Guber. Haller János Ur Ex.ja s kedves párja Daniel Sofia Aszszony consensusokból Szőkefalvi temető helyben, igen szép két actiot tétetvén felette: Tizsts. Thordátfalvi György és Tizsts. Sala Mihály Uraimékkal.

31. 8 br. Nagy égi háboru és jég volt.

29. X. br. Született fiunk ki a Sz. Keresztségünk által Danielnek neveztetett, adgya Isten légyen áthatatos Sz. Vallásunkban.*)

1744. 1f. Mart. Kezdettem Oeconomiámat folytatni Vámos Udvarhelyt.

29. 8. br. G. Kornis Ferencz Fő Ispánunk házától Koródról, nagy Solennitással kísértük le Vármegyéstől az Nms. Vármege Zászlaját Széplakra. Ottan az nemesek meg lustráltattanak, hogy ha Insurectio kívántatik, készek lehessünk, de ezt pénzrel redimálok. ect.

4-dik 9. br. Lett lakadalma Széplakon Bethleni Bethlen Sámuel Mlgs. Királyi Tábla Assessorának, P. H. Susánna atyámfiával, kiis holtig megh tartotta Sz. Religionkat. Lehetne ez férfiak példája.

NB. 1747. 30. July. Temettük Széplaki boltos Kriptánkban Szép Solennitással Tzsts. nagy érdemű Superintendensünk Sz. Ábrahám L. Mihály és Tzsts. academicus Kövendi Kovácsi Thamás Uraimék voltanak Actorok.

1745. 5. Jan. Voltam Instellatiojában Mlgs. Groff Bethleni Bethlen Gábor dobokavármege Fő Ispánjának Kékesen.

4. Mart. G. Bethlen Ferenczné, Daniel Krisztina Sogor aszony Thereziája keresztelőjében voltam Zalaknán.

1745. 4. May. Lett e Világra egy fiunk, kitis Eleknek keresz-teltettünk, Isten nevellje.

1745. 1 ma Juny. Vámos Udvarhelyt volt nállam Mlgs. Guber. aszony 6 Ex.ja Darlaczról jöven.

4-ta 7 br. Galaczra B. Wesselényi István Urhoz mentem Bethlen Gábor Fő Ispán Urral és onnat edgyütt Borgora a Hényul Havasra vadászni s az Jádi erdőkre.

12. eiusdem. Temették el P. H. Kozma bátyámat Széplaki Kriptánkban.

7. 7 br. Déván Mlgs. G. Haller János Guber. Ur eo ex.ja Anna leányának G. Kornis Sigmond Urfival lett mátkásodására invitáltván, jelen voltam sok méltóságokkal.

28. 9. br. Medgyesre mentem Mlgs. Királyi Táblára, mint testvéreim és több Atiafiaknak Plenipotentiáriussa a Fólthi régi Causánknak defensiojára.

1746. 3. May. Holt megh Széplakon P. H. Ferencz bátyám Uram s ott el is temettetett.

*) Ez ohajtása nem teljesült, mert fia házassága alkalmával katholizált.
Szerk.

17. Hólt megh Vargyason ifj. Daniel Ferenczné, Sándor Klára hugom s ott el is temettetett.

18. July. G. Bethlen Gábor Fő Ispánnal Radna felé Majerbe s a Savanyu Vizre helybe Radnára, fellyül a falun lévő Savanyu Vizhez.

4-ta 8 br. Szebenben G. Kornis Sigmond Solennis lakadal-mában.

3-a 9. br. Anya Székben Vadásztam az Havason.

6-dik X br. Volt föld rendülés.

1747. Februárban mind Szép tavaszi idő volt.

1-a Mart. Nagy égi háboru volt.

16—17-dik Nagy havazás volt.

26. Apr. Szebenből B. Sz. Miklosra Groff Bethlen Ádám Fő Strása Mesterrel.

24. 7 hr. Hoszszuaszóra Szebenből mentem B. Sz. Kereszti Sámuel Urnak G. Bánffi Klárától Született György fia keresztelésére.

Die 19. 9. br. Medgyesre a Mlgs. K. Táblára Fólthi régi Cau-sánk folytatására. 14. X berig voltam.

1748. A die 14. Jan. usque ultimam Medgyesen Királyi Táblán á Die 5. Febr. usque 22 ismét Medgyesen.

30. Juny. Temettük el Solennitással Koronkában G. Toldalagi Mihályné, G. Földvári Erzsébet kedves nénémet.

20. July. F. Sukon lévén teméntelen Sok és nagy kártévő Sás-kákat láttam.

24. 7 br, M. Földvártt.

27. pedig V. Udvarhelyt szüreteztem igen ritka joságu borokat.

4. 8 br. pedig Haranglábbon.

13. 9. br.től fogva 6-ik X brig Medgyesen K. Táblán voltam.

1749. 31. July. Sándor fiunk lett. NB. Ez felnevekedésétől fog-va engedetlen volt, álhatatlanságát is meg bizonyította, mert hűtét, Vallását meg tagadta. 1766-ban 25-dik Jan. az Romano Catholica Vallásra állott Kolosvárol, a mint vetett ugy arasson. ect.

18. Aug. Elek fiunk az Sz. Mártoni Templomunkban temet-tetett.

1750. 16. Jan. Medgyesi K. Tábláról megh indultam reggel, Bonyhára mentem, s mégis estére Medgyesre vissza, holmi igen ur-gens levelek után mind Januárban mind Februárban a K. Táblán Fólthi Causára nézve.

11. Juny. Gralis Bátor Bornemisza János Ur Özvegye G. Csáki Kata Asszonnyal és G. Haller Pál Urral mentünk Gyergyai hires borvizre Borszékre, holott G. Haller János Erdélyi Gubernator Ó Ex.jával s Mlgs. házával és sok méltóságokkal majd 3. hetekig voltunk.

1751. 6. May. Vittem kis Sárosi Iskolánkban Dani fiamat, az ott lévő mester Körmöczy Josef Ur keze és ferulája alá.

26. Aug. Actuarius Gralis. Marus Németi G. Gyulai István Ur-nak recommendaltam P. H. Kozma eocsém Urat katonának, kitis acceptált.

15. 8 br. Havazott erőssen.

21. eiusdem K. Sz. Pált Vadásztam G. Haller Gábor és más méltóságokkal.

18. 9. br. V. Udvarhelyre G. Kornis Ferencz Fő Ispán Urral Abosfalvi Girásszékiöl.

3. X. br. Medgyesen K. Táblán usque diem 11.

1752. 7. Febr. Voltam Csik Somlyon G. Haller Pál Ur Csiki Fő tisztségre való instellatiojára más méltóságokkal. NB. Ott mutatták meg hová temették az Templom mellett építettett boltos Kriptában (advénák Számára készítettett) Moldovából jöven nagy Anyámat édes Atyám Anya, Fólthi Borbárat.¹⁾

13. May. Voltam Instellatiojára G. Bethlen Imreh Doboka Vármegyei Fő Ispán Urnak Szék várossán.

16. July. Temettük el Solennitással Henter János bátyám Urat Szamosfalvi temetőben.²⁾

21. Aug. Voltam Kóródon G. Kornis Krisztina Kis Asszony lakadalmában, el vévén G. Haller István Ur.

14. 8. br. Voltam Ercsében G. Toldalagi Ferencz öcsém Uram lakadalmában, vévén el B. Bánffi Kata Kis Asszonyt.

1753. 5. Febr. Szép tavaszi idő volt egész holnapban.

6. May. Havazott.

6. July. Holt meg Széplakon P. H. Sofia hugom. Kitis X. 7. br. temettünk Széplakon.

10. Aug. Vólt nállam Mlgs. Gróf és Guber. Ó Ex-ja G. Haller János Mlgs. párjával s más Méltóságokkal V. Udvarhelyt ebéden igen jó kedvel voltanak, K. Kendrül jöttek.

19. 7. br. Szebenben vóltam Dietára, az alatt B. Henter Ferenczet Bécsben menő uttjában kísértük Szelindekig testvérivel B. Henter Zsigmonddal.

15. X br. Küküllő olly nagyon exundált hogy az Udvarhelyi hidamnak csak a közepe látszott, mely miatt (Szász Sz. Iványon G. Bethlen László Urnál lévén) átal nem mehettem, hanem Oláh Sz. Lászlón kéntelenitettem meg hálni.

1754. 8. Mart. Nagy hó esett.

9. July. Sövényfalván voltam P. H. Miklós öcsém uram lakadalmában, vévén el Wáró Erzsébet, — Wáró Mihálynak — Henter Erzsébet asszonytól született leányát.

4. Aug. Feketelakon lévén Groff Berényi Gábor hadnagy, fogadott engemet bátyjának.

11. eiusdem N. Teremiből Gralis G. Bethlen Farkassal kísértük G. Haller János Guber. Ur Ó Exellját Vidráczegre.

10. 7 br. Introdualtattam M. Vásárhellyi Amplis. Magistratusok előtt deponálván juramentumot és ugy lehetett nekemis Civilis Fundust vennem. Akárki légyen az, de Juramentum nélkül magok

¹⁾ Fólthi Borbára 1710-ben nagy alapítványt tett az unitárius státus javára. mely a fentartás egyik fő forrása volt a mult száz esztendő nehéz napjaiban. Lásd K. Magvető XIII. köt. 143. 144. l. Szerk.

²⁾ Az unitár. státus egyik jeles főcurátora volt.

Szerk.

privilegiumok szerint senkinek is Vásárolni megh nem engedtetik Civilis Fundus.

2-da 8 br. G. Bethlen Gábor Aulicus Consiliarius érkezett Bécsből Szebenbe mint Regius Plenipotentiarius, Commissarius, ekkor hozta de Combinatione Contributionis.

7-ma eiusdem meg is lett nagy Solennitással a Státusok előtt az Propositio.

Novemberben egészszen, igen szép meleg idők voltak.

1755. 28. Jan. Groff Gyulai Ferencz Ifju Gralis Solennis lakadalmában voltam Szebenben, vévén el Gr. Haller Guber. leányát, G. Haller Károlinát.

28. Apr. Korondi Fűrészemhez felmenvén Etéden becsületet gazdára találtam, kiis Péter János.

15. Junii. Vólt Generalis Synodusunk F. Szováthon.

26. Junii. Vóltam Mlgs. Guber. Urakkal Al. Gyogyi Savanyu vizen.

1. July. Mentünk edgyütt Dévára.

25. Aug. Szebeni Diaetára mentem, 7 br. 17-dik napjáig ott vóltam.

1. 7 br. Vólt lakadalma G. Gyulai Sámuel Fő Strasa Mesternek nagy Solennitással, vévén el B. Bornemisza Thesaurarius Ur leányát Krisztinát.

18. 8 br. Mult ki ez Világból G. Haller János Guber. Ó Exja Szebenben, Isten adgyon boldog feltámadást nékie.

a Die 8-ta 9 br. 15 X brisig M. Vásárhelyt vóltam M. K. Táblán a Fólthi Causáért.

1756. Vittem Danielt és Sándort az O Thordai jó Oskolánkban Tszts. N. Ajtai Bálintt Josef Rector Uram keze alá.

7. Jan. Eskedtenek bé Assessornak Nms. Thorda Vármegyében Régenben.

21. Mart. Nagy égi háboru vólt.

20. Junii. Vóltam Sz. Geliczén Synodusban.

17. Aug. Holt meg P. H. Rebeka nénénk.

22 eiusdem temettük Széplaki Kriptában.

30-dik 8 br. Voltak nállam V. Udvarhelyt Mlgs. Guber. Asz. Daniel Sofia Ó Exja (kiis feleségemnek édes testvére) ugy G. Haller Pál és G. Mikes Antal Urakis ott vóltak ekkor.

1757. 29. Mart. Szász Almáson volt lakadalma B. Bánffi Judit kis asszonnyal P. H. Mozsos oecsémnek.

24. Apr. Vóltam Szebenben G. Rhédei János Fő Strása Mesterné G. Bethlen Clára asszony koporsó bétételén.

8. 7 brtől fogva 16-ig Szebenben Diaetán.

20-dik 8 br. Hólt meg Jobbágyfalván G. Lázár Ádámné Daniel Anna, kiis feleségemnek testvére vólt; de el temettetett az Mikházi Kriptában 14. 9 br.

1758. Vittem Danit és Sándort kolosvári Collegiumunkban kiknek is adatott Praeceptor jó Subjectum: Almási Adám Ó kgle..¹⁾ Egész intertentiojok sokban került.

19. Febr. Tancson kereszteltetett megh öcsém P. H. Miklos Uram fia Antal.

20. Mart. Nagy égi háboru vólt.

30. eiusdem, hólt meg Néhai Tiszteletes és Tudós Sz. Abrahami L. Mihally Superintendensünk és oskolánk nagybölcességü Rectora Kolosvárott.

25. Apr. Introducáltam Rectornak Tszls. Sepsi Sz. Királyi Agh István Urat.

21. May pedig Superintendensnek creáltuk.

1. Junii. Vólt lakadalma B. Josika Imréhnek B. Bornemisza Anna Maria hugommal B. Sz. Mikloson.

20. Julii. Mező Sz. Péteren köszöntöttem G. Kemény László ő Ex.ját midőn Gubernatorságáról Resolutioja lejött.

3. Aug. Vólt lakadalma Iktári Groff Bethlen Domokos Uinak, G. Bethleni Bethlen Kata asszonnyal V. Sz. Iványon.

13. 8 br. Hólt megh Gyalakután Grff. Gyulai István Galis Ur Ó Ex.ja.

2. 9 br. Vóltam Déván Grális Széken.

á Die 16. 9 br. usque ult. M. Vásárhelyt az K. Táblán vóltam.

2. X. br. Hólt megh Sárpatakon G. Teleki Lajos Ur igen kedves jó szomszédunk.

1759. 24. Jan. Temettük el Mikházán néhai Csapai Kun Sigmond Itélő Mesterné Maxai Susánna nénémet.

24. Apr. Vágattam legelsőbben lábamon eret Régeni Borbély Joseffel.

22. July. Vólt lakadalma B. Huszár Sándornak B. Perényi Mariával Várhegyen és Abafáján.

27. Aug. Lett megh a Regia Propositio Szebenben Bethlen Gábor által nagy Solennitással.

1. 8 br. Galis. G. Bethlen Farkassal Vadásztam.

6. eiusdem Nagy havazás vólt.

26. eiusdem Korondhoz közel Firtos felé Vadászván medvéhez lőttem.

B. Sz. Miklosról kísértük G. Bethlen Gábor Ur Ó Ex.ját, Grofnéját, nagy pompával, (meg szalmásván az utakat mindenütt,) Küüllővára onnat Szökefalvára és Radnoti Kastélyában.

19. eiusdem 9 br. N. Teremiből Galis G. Bethlen Farkassal mentünk Radnotra G. Bethlen Gábor Ó Ex.jához.

1760. Adta Isten e Világra második Elek fiunkat. Isten nevellje és légyen Sz. Vallásában állhatatosabb mint a bátyyai,²⁾ hogy Isten minden áldásaival Szeresse s jövendőben koronázza.

¹⁾ Almási Adám 1782. febr. 13 — 1793. aug. 23-án történt haláláig kolosvári egyik jeles unitárius pap volt. Szerk.

²⁾ Ez a megjegyzés valószínűleg a Toroczkaik vagy a Henter család áttért tagjaira vonatkozik, mert a Horváthok ekkor még mind unitáriusok voltak. Szerk.

21. Apr. Vólt lakadalma Komlodon nagy Solennitással B. Kemény Simonnak B. Wesselényi Polyxenával, holottis edgyik gazda voltam én is.

8. May. Mundráról mentem Szebenbe Guber. Kemény László ö Ex.jával.

14. Juny. Vóltam Synodusunkon Toroczkon.

28. Aug. Árakalljára vóltam hivatalos honnan is nagy Solennitással kísértük Beszterczére Erdellyi Püspök Graf. Bottjáni Josef ö Ex.ját.

1761. 13. Junii. Vóltam Synodusunkon Vargyason, holottis 21 eiusdem temettük el Daniel György kedves oecsémet kinekis édes annya Suki Sára édes anyámmal Suki Clárával testvér vólt.

18. 8 br. Vólt az Béldi Antal oecsém lakadalma Körtvéjfáján B. Josika kis aszonnyal s hugommal.

17. 9 br. Égi háboru vólt.

1. X br. G. Lázár Commissiot ült a N. Vármegye és Város között levő dolog iránt Szász Régenben.

1762. 24. Junii. Hólt megh Széplakon P. H. Sigmond testvérünk. 20. Aug. el is temettetett. NB. Juniusban, Juliusban mind esős idő vólt.

1763. Dani kijött a Collegiumból finaliter.

15. Jan. Grale Consisztoriumban Kolosvártt. NB. Februárban tavaszi Szép idők vóltanak. Martiusban pedig nagy havazás vólt.

22. Apr. Mátkásította el F. Sukon P. H. Ferencz oecsém, Suki Theresia hugomat.

2-da May. Hólt meg Datkon Gralis graf. Bethlen Farkas igen jó Mlgs. Szomszédom.

26. Junii el temettetett N. Teremiben Erdélyben ritkán eshető pompával, énis gazdácska vóltam.

29. May. Temettük el Bonyhán G. Bethlen Ferencz Sogoromat, kinekis felesége Daniel Krisztina feleséggel testvér.

19. Junii Vóltam Kálban Synodusban.

27. 7 br. Vólt lakadalma G. Toldi Sigmondnak G. Bethlen Therésiával Zalaknán, onnat Fagarasba kísértük.

1764. 20. Jan. Hólt megh M. Földvártt Daniel Judith feleségem, kiis Esztendeigh és néhány hetekig nem látott hóltig. Temettettem el Csik Sz. Mártoni templomunkban az édes Attya Daniel Péter és kís Fia Elek mellé.

2-da. Mart. Mentünk le testvérekül Fólthra, holott részünkről az 10000 Magyar Forintokat az magunk saját ős jóságunkért keservesen le kellett egyszersmind arany és ezüst pénzül megh adni G. Bethlen Lajos és Gergely Uraknak a ki oka ennek, Isten fizessen megh. ect.

1765. 26. Mart. Hólt megh F. M. Sukon idősb. Suki László kedves öcsém, kinek is az Attya néhai ugyan Suki László, édes anyámmal testvér vólt.

21. Apr. Temettük el ugyan F. M. Suki Kriptában.

16. Junii. Temettük el G. Bethlen Imreh Guber. Consiliariust Á. Rákoson Szép Solennitással.

12. Aug. Vólt lakadalma Beresztelkén G. Rhédei Mihály igen különös jó M. Urnak B. Bánffi Theresia kis asszonnyal Solenniter, holott énis gazda voltam.

18. 19. 20. sept. br. G. Bánffi Dénes Fő Ispán Ó Ex.jával mentem Gálfalvára a Praetoriumban.

19. 9 br. Vólt lakadalma Thoroczkaí Mihály eocsémnek P. H. Judit hugommal Széplakon.

1766-ban 28-dik May. Feredtem meg a Küküllőben V. Udvarhelyt.

5. Juny lett egybenkelésünk Királyi Táblának Supernumerarius Assessora özvegyével Enyedi Annával Ákosfalván.

15-dik Vólt Gralis Synodusunk Széplakon.

18-dik Tractáltam V. Udvarhelyt az egész Sereget.

1767. 4. 5. 6. May erőssen havazott; azután erőss hideg és hóharmat vólt.

21. Junii. Temettük el Héderfáján Idősb. Iktari G. Bethlen Sámuel tabulae assesort.

19. Aug. Ebédeltünk idősb G. Bethlen László Urral M. Örményesi Vadas kertben.

1768. 28. May. Commendirozo Gralis Groff O Donel ó Ex.jának udvaroltam M. Vásárhelyt.

26. Junii. Temettük el Beresztelkén B. Bánffi Boldisár Urat, holott énis másokkal gazdai hivatalban voltam.

10. July. Feldmarschal Leitnant Groff Rhédei János Ó Ex.ját temettük el Kolosvárott igen nagy pompával az Farkas Uttzai Templomban, holott énis más méltóságokkal gazda voltam.

24. Nov. br. Villámlás, Dörgés vólt.

27. X. br. Kereszteltetett megh kis Horváth Ferkó Lőrinczfalván.

1769. Martiusnak nagyobb része száraz vólt és poros utis vólt.

11. Junii. Gralis Synodusunk vólt Csik Sz. Mártonban.

4. X br. Mátkásította el Iktári G. Bethlen Sámuel B. Korda Susanna kis asszonyt Banyiczán.

1770. 14. Febr. G. Bánffi Dienes Fő Ispán ó Ex.janak nagy Tractamentet adott Szőkefalvi házánál Mlgs. Guber. Aszny. Ó Ex.ja, hová énis hivatalos voltam.

19. Febr. Lett egybe kelése G. Teleki Sámuel urnak Iktári Bethlen Susanna kis asszonnyal Drágban.

10. Apr. Nagy villámlás, dörgés vólt.

In Majo. Hideg idők vóltanak.

17. Junii. Enlakán vólt Gralis Synodusunk holottis inter coetera Felséges Asszonyunk parancsolatja Szerént a Superintendensünk confirmatiojáért adando Taxát congeraltatni determináltuk s magam mint Fő Curator Dioecesisek Inspectorainak levél által Commitáltam.

NB. A több Protestans Superintendensek Collationalisokért is fizetni kell nékiek is.

Nagy és Sokáig tartó égi jel láttatott.

Minden Jobbágyért Dr. 40. Sellérért Dr. 20. hogy fizessen az ország, parancsoltatott.

1771. Mostoha anyám Désfalvi Simon Sára asz. meg holt Széplakon.

Marus Széket Contagiora nézve (uti praetenditur) ocludalták.

B. Naláczi Károly Ur Néhai G. Teleki Lajos Ur leányát, Kátát; G. Teleki Lajos Urfi pedig G. Toldi Sárát vették, kiknek is Héderfáján nagy lakadalmi Solennitásában voltunk.

1772. Kedves jó Mlgs. Uram barátom, s fogadott atyafia Boros Jenői G. Székely László meg holt Szebenben.

23. Jan. Gyaluban Kapitány Kollovrádnál ebéden, holottis Sándort (mint kadétot) maga Compagníájában acceptált, fogadtam néki kosztott gyalai Számtartó Szarka László Urnál.

28. eiusdem. Hólt megh Gralis G. Bethlen Ádám Kolosvárt.

16. Mart. vólt Solennis Instellatioja G. Nemes János Ur Ó Ex.ja jelenlétiben Gálfalván G. Haller Antal Urnak, mint Küküllő Vármege Fő Administratorának.

22. Apr. Nagy égi háboru vólt.

19. Junii. Kolosváról G. Haller Sigmund Urfival Bonczidán Bánffi György és Dienes Urfihoz, jó Szivel láttanak.

19. Julii. Kolosvári Farkas útzai templomban nagy Solennitással temettük G. Bethlen Gralist.

1. Aug. Radnai Savanyu vizre.

13. 7 br. Korondra menvén Körispataki malmon túl feldűlvén az jobb karomat meg ütöttem.

19. 8 br. Fólthi Szűretre.

1773. 17. Jan. Kolosvárra Generale Consistoriumban.

22. Apr. T. Superintendens Agh ural Szebenben mentünk Publicumokra nézve.

23. May. Déván láttam elsőbben Felséges Császáruk II. Jo-seffet, kinek is Isten nyujtsa életét.

24. Ismét láttuk Devai Mezőn Exercizroztatta az G. Kalnokianum Szép Regimentet.

6. Julii. Statusunkra nézve ob Publica vólt Felséges Császáruk előtt Privata Audientiank, Kegyelmesen felelt. Isten továbbá is igazgassa szívét könyörületességre.

25. 26. ect. eiusdem Korondra mentünk Savanyu vizre, Procur. Huszár, felesége, docr. Fejérvári Uraimékkal, én acceptaltam, jól voltunk.

Onnat haza érkezvén, csakhamar ugy mint 12. Aug. olly Catharusban estem, hogy tartott holnapokig.

16. 8 br. Károlvár és Sz. Imreh között odalos helyen sebesen menvén, erőssen fel dőltünk, de Istennek hálá! magunkat erőssen megh nem ütettük, hanem Szekerünk néhány helyt megh romlott.

Közli: GRÓF LÁZÁR MIKLÓS.

AKTUALIS KÉRDÉSEK.

KEPE VÁLTÁS ÉS ALAPJAI.

Elvileg éppen nem tartom helyesnek a kepe váltság teljes végrehajtását; igazságosnak azt tartom, hogy a ki valamely társulatnak tagja, s annak előnyeit élvezi, osztozzék annak terheiben is, alkalmazva, ha hiveink ekklezsiáinknak tagjai, azok előnyeit élvezik, hordozzák azokat a terheket, melyek fennállásokat biztosítják, sőt szükségesnek is tartom a terhekben való osztozást, mint a mely a jogosultság és együvé tartozás érzetét szüli és fejleszti. Valamely ügy iránt a ragaszkodás és érdekelttség, a buzgalom abban a mértékben gyarapszik bennünk, a mily mértékben hozzuk meg áldozatunkat annak az ügynek.

Sőt hajlandó vagyok elismerni angol és amerikai afainak azt az állítását, hogy tőkék gyűjtése testületekre veszélyes, mert az utóbbi nemzedékeket tétlenségre utalja; tegye meg mindenik kor lelkiismeretesen a maga kötelességét, s az ügy mindig fenn fog állani, virágzik.

Unitárius vallásközönségünk egyeteme ez elvet magáénak is vallotta, s a szerint cselekedett.

Ez elv mentette meg vallásközönségünket az 1718-ban érte nagy csapás után, midőn elvett iskoláink helyett egy pár nemzedék ujakat épített fel és szervezett, midőn vagyonunk elvétele után fennállhatásunk s önkormányzati jogunk biztosíthatásának az eszközeit megteremtette.

Iskoláink fentarthatása 1855-ben kérdésessé vált, valamint önkormányzati jogunk gyakorolhatása; áldozatainkkal az időkhöz képest biztosítottuk mindkettőt. Vajha az utóbbi nemzedék tovább fejleszteni s a maga részéről is tenni meg kötelességét!

Belső emberi állomásaink emelése, előregedett belső embereinknek, valamint az elhalandók özvegyei és árvái segedelmezése, a szokásos harmad kepevel való nyugdíjazás megszüntetése égető kér-